

SÄHKÖTEKNIikka

Opintojaksojen, jotka kirjataan opiskelijan opintorekisteriin osasuorituksina (esim. tentti, harjoitustyö, harjoitukset, laboratoriotyöt tms.) opintopisteet jaetaan siten, että osasuorituksista merkitään opintorekisteriin sen laajuus opintopisteinä. Kurssi voidaan merkitä opintorekisteriin kokonaisuorituksena (esim. SATE3550 5 op) tai opintopisteytettynä osasuorituksina (esim. SATE3551 tentti 3 op, SATE3552 harjoitustyö 1 op, SATE3553 laboratoriotyöt 1 op). Jos opiskelijalle on merkitty aikaisemmin (ennen lv 2008-2009) laajuuksia eri tavalla, merkitään tai korjataan osasuoritusten laajuudet siten, että ne yhteensä muodostavat opintojakson kokonaislaajuuden. Opintojaksosta ei voi saada enimmäismäärää enempää opintopisteitä. Opintojakso on suoritettu vasta, kun kaikki osasuoritukset on suoritettu.

Perusopinnot

■ Muutosilmiöt

Transient Analysis

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATEC1130

Tyyppi: Pakollinen Vamk sähkötekniikka ja VY TkK-tutkinnon energia- ja informaatiotekniikan suunta

Laajuus: 2 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Vesa Verkkonen

Vastuuopettaja (VY) Maarit Vesapuisto

Opettajatiimi: Kari Jokinen, Timo Vekara, Vesa Verkkonen ja Maarit Vesapuisto

Opetuskieli: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 2-K

Osaamistavoitteet: Opiskelija ymmärtää ja osaa ratkaista tasa- ja vaihtosähköpiireissä esiintyvät muutosilmiöissä esiintyvät virrat ja jännitteet; osaa analysoida piirien käyttäytymistä Laplace-muotoisen lausekkeen ominaisuuksien avulla; ratkaista piirejä, joissa esiintyy muutosilmiö, matemaattisten ohjelmien avulla.

Opiskelijan työmäärä: Työmäärä yhteensä: 56 h, mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua: 28 h.

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: SATE1140 Piirianalyysi, osa 1 3 op ja SATE1150 Piirianalyysi, osa 2 2 op, (tai Tasavirtapiirit ja Vaihtovirtapiirit (VAMK)), SATEC1200 Virtapiirien laskentamenetelmät.

Sisältö: Muutosilmiöitä tarkastellaan sekä DC- että AC-piireissä ensimmäisen asteen differentiaaliyhtälön tapauksissa differentiaaliyhtälön ratkaisuun perustuvilla menetelmillä, dynaaminen oikosulkuvirta ja sysäyskerroin, oikosulkuvirran yleinen yhtälö; toisen asteen differentiaaliyhtälön tapauksessa piiri lasketaan Laplace-muunnoksiin perustuvilla menetelmillä; piirien analysointi perustuu Laplace-muotoisen lausekkeen nimittäjän juurien tarkasteluun, L-muunnospiirien ratkaisu usean silmukan tapauksessa matriisilaskennalla, PC-harjoituksia.

Opiskelumateriaali: Vesa Verkkonen, opetusmoniste Teoreettinen sähkötekniikka 3, Muutosilmiöt ja taa-juusanalyysi, 103 s.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot, kotitehtävät ja pakolliset PC-harjoitukset,.

Arviointikriteerit:

5: osaa yhdistää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä eri asiayhteyksissä

3: osaa oma-aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

1: osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

Arviointimenetelmät: Tentti, PC-harjoitusten suoritus, kotitehtävät.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

■ Ohjelmoinnin perusteet

Programming basics

Rakennetyyppi: opintojakso

Koodi: SATE1xxx

Tyyppi: Pakollinen VAMK sähkötekniikka ja vaihtoehtoinen VY TkK

Laajuus: 5 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Juha Nieminen

Vastuuopettaja (VY): Timo Vekara

Opettajatiimi: Koljonen Janne, Nieminen Juha, Tuovinen Olli, Vekara Timo

Opetuskieli: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi:

Osaamistavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

- Ohjelmoida sekä lausekielellä että lohko-ohjelmointina IEC 61131-3 mukaisesti
- Käsitellä ohjelmassa laitteiden I/O-rajapintaa
- Konfiguroida graafisen käyttöliittymän ja huomioida sen vaatimukset ohjelmassa
- Luoda sovelluksia sähkötekniikan ohjelmitaviin laitteisiin

Opiskelijan työmäärä: 135 h, josta lukujärjestykseen merkittyä lähiopetusta 70 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: Johdatus ohjelmointiin on vaihtoehtoinen opintojakso

Sisältö: Kurssissa ohjelmoidaan pienimuotoisia käytännön sovelluksia, joiden toiminta todennetaan simuloidulla ja todellisilla laitteilla laboratoriossa.

- Lausekielisen ohjelmoinnin perusrakenteet IEC 61131-3 mukaisesti: Muuttujat, if-, while- ja for-lause, merkkijonot, taulukot, funktiot
- Logiikkakaavio-ohjelmointi ja omien toimilohkojen ohjelmointi IEC 61131-3 mukaisesti.
- Valvomonäyttöjen konfigurointi

Opiskelumateriaali: Opetusmonisteet, laboratoriotyöohjeet, harjoitustyöohjeet

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: PC-harjoitukset, laboraatiot ja itsenäisesti suoritettavat tietokoneharjoitukset.

Arviointikriteerit: 5: osaa tuottaa toimivia ja rakenteellisesti loogisia sovelluksia ilman aiempia esimerkkiratkaisuita

3: osaa tuottaa toimivia ja rakenteellisesti loogisia sovelluksia, jotka ovat aiempien esimerkkiratkaisujen kaltaisia

1: osaa tuottaa toimivia sovelluksia esimerkkiratkaisujen tukemana

Arviointimenetelmät: Tentti, harjoitukset, laboraatiot.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi. Rinnakkainen/vaihtoehtoinen opintojakso Johdatus ohjelmointiin –opintojakson kanssa, vain toisen voi sisällyttää tutkintoihin.

■ Piirianalyysi, osa 1

Circuit Analysis, part 1

Rakennetyyppi: opintojakso

Koodi: SATE1140

Tyyppi: Pakollinen TkK-opiskelijoille, valinnainen/rinnakkainen Vamk:n opiskelijoille

Laajuus: 3 op

Vastuuorganisaatio: VY

Vastuuopettaja (Vamk):

Vastuuopettaja (VY): Maarit Vesapuisto

Opettajatiimi: Maarit Vesapuisto, Timo Vekara

Opetuskieli: suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 1. vuosi kevät

Osaamistavoitteet: Opintojakson osan suoritettuaan opiskelija ymmärtää virtapiirejä koskevien peruslakien sisällöt ja osaa ratkaista yksinkertaisia jatkuvuustilassa olevia yksivaiheisia tasa- ja vaihtovirtapiirejä.

Opiskelijan työmäärä: Kokonaistyömäärä 81 h, mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua 40 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: Teknillisen matematiikan perusteet, Matematiikan peruskurssi, Lineaarialgebra I, (Lukion fysiikan kurssit: Sähkö ja Sähkömagnetismi)

Sisältö: Johdatus kompleksilukulaskentaan. Piirien peruskomponentit: resistanssi, kapasitanssi, induktanssi ja ideaaliset lähteet. Jatkuvan tilan tasavirtapiirien ja yksivaiheisten vaihtovirtapiirien ratkaisumenetelmät: piirimuunnokset, kerrostamisen menetelmä, Theveninin menetelmä, silmukka- ja solmumenetelmä. (3 op.)

Opiskelumateriaali:

1. Valtonen, Martti. Opetusmoniste S-55.1210 Piirianalyysi 1. Soveltuvin osin.
2. Valtonen, M. ja Lehtovuori, A.: Piirianalyysi, Osa 1. Tasa- ja vaihtovirtapiirien analyysi. Valtonen, Lehtovuori. ISBN-10: 9529287208, 2011. Soveltuvin osin.
3. Moodle-ympäristössä oleva aineisto
4. Luennoilla ja laskuharjoituksissa jaettava oppimista tukeva materiaali.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot 20 h, laskuharjoitukset 20 h.

Arviointimenetelmät: Tentti ja hyväksytyt osallistuminen harjoituksiin (laskuharjoituksista laskettava 20 % ennen ko. välikoetta), tentti voidaan korvata välikokein. Osasuoritusten on liityttävä samaan toteutuskertaan. Opintojakso arvioidaan asteikolla 1-5 tai hylätty

Arviointikriteerit:

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi. Rinnakkainen/vaihtoehtoinen Tasavirtapiirit ja Vaihtovirtapiirit –opintojaksojen (yhdessä) kanssa, vain Piirianalyysi, osa 1 –opintojakson tai Tasavirtapiirit ja Vaihtovirtapiirit voi sisällyttää tutkintoihin.

■ Piirianalyysi, osa 2

Circuit Analysis, part 2

Rakennetyyppi: opintojakso

Koodi: SATE1150

Tyyppi: Pakollinen TkK-opiskelijoille sähkö- ja energiatekniikan suunnassa

Laajuus: 2 op

Vastuuorganisaatio: VY

Vastuuopettaja (VY): Maarit Vesapuisto

Opettajatiimi: Maarit Vesapuisto, Timo Vekara

Opetuskieli: suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 2. vuosi syksy

Osaamistavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa ratkaista pieneköjen tasa- ja vaihtovirtapiiri- en, jotka sisältävät ohjattuja lähteitä, muuntajia ja RLC-suodattimia, toiminnan sekä piirin kompensoinnin tarpeen.

Opiskelijan työmäärä: Kokonaistyömäärä 54 h, mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua 24 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: Piirianalyysi, osa 1.

Sisältö: Jatkuvan tilan tasa- ja vaihtovirtapiirit: ohjatut lähteet, muuntajien keskinäisinduktanssin käsittelpiirianalyysissä, magneetti- ja yksinkertaiset ali-, yli, kaistanesto- ja kaistanpäästösuodattimet, loistehon kompensointi.

Opiskelumateriaali:

1. Valtonen, Martti. Opetusmoniste S-55.1210 Piirianalyysi 1. Soveltuvin osin.
2. Valtonen, M. ja Lehtovuori, A.: Piirianalyysi, Osa 1. Tasa- ja vaihtovirtapiirien analyysi. Valtonen, Lehtovuori. ISBN-10: 9529287208, 2011. Soveltuvin osin.
3. Moodle-ympäristössä oleva aineisto.
4. Muu luennoilla ja laskuharjoituksissa jaettava oppimista tukeva materiaali.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot 12 h, laskuharjoitukset 12 h.

Arviointimenetelmät: Tentti ja hyväksytyt osallistuminen harjoituksiin (laskuharjoituksista laskettava 20 % ennen tenttiä). Osasuoritusten on liityttävä samaan toteutuskertaan. Opintojakso arvioidaan asteikolla 1–5 tai hylätty

■ Sähköalan piirustukset

Electrical drawings

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATE1xxx

Tyyppi: Pakollinen Vamk sähkötekniikka, VY vaihtoehtoinen

Laajuus: 3 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Esala, Tapani

Vastuuopettaja (VY): Maarit Vesapuisto

Opettajatiimi: Timo Männistö, Mikko Västi

Opetuskieli: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi:

Osaamistavoitteet: Opiskelija oppii ymmärtämään ja lukemaan teknillisiä- ja sähköpiirustuksia. Opintojakson suoritettuaan opiskelija omaa valmiudet erilaisten yksinkertaisten alan piirustusten laatimiseen ja osaa valita tarkoitukseen sopivan esitystavan.

Opiskelijan työmäärä: Työmäärä yhteensä: 81 h

- mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua: 42 h

- mistä itsenäistä opiskelua: 39 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot:

Sisältö: Opintojaksolla tutustutaan teknisen piirtämisen perusteisiin, teknisen piirtämisen piirrosmerkkeihin sekä sähkömekaanisen releen ja kontaktorin ohjaukseen ja käyttöön ohjauskytkennöissä.

Käydään läpi eri ohjauskytkennät ja painonappiohjauksella toteutetun standardin mukaisen moottorilähdön ohjaus- ja päävirtapiirin toiminta.

Harjoitustuntien aikana tehdään aluksi tietokoneavusteisen suunnitteluohjelman käyttöön liittyviä teknisen piirtämisen harjoituksia. Harjoitustuntien edetessä piirretään yksinkertaisia piirrosmerkkejä, joiden avulla harjoitellaan sähköpiirustuksen laatimista ja olemassa olevan piirustuksen muokkaamista.

Opiskelumateriaali: St-kortisto, SFS-käsikirja 16, opettajan luoma materiaali Moodlessa.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luokkaopetus ja piirtämisharjoittelu CAD-opetustilassa.

Arviointikriteerit:

1: osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

3: osaa oma-aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

5: osaa yhdistää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä eri asiayhteyksissä

Arviointimenetelmät: Koe ja harjoitustöiden arviointi.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi. Rinnakkainen/vaihtoehtoinen opintojakso Tekninen piirtäminen –opintojakson kanssa, vain toisen voi sisällyttää tutkintoihin.

■ Sähköenergiajärjestelmien perusteet

Introduction to Electrical Energy Systems

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATEC1160

Tyyppi: Pakollinen (VAMK ja TkK)

Laajuus: 3 op

Vastuuorganisaatio: VAMK

Vastuuopettaja (VAMK): Mikko Västi

Vastuuopettaja (VY): Timo Vekara

Opettajatiimi: Kimmo Kauhaniemi, Jari Koski, Timo Vekara, Mikko Västi

Opetuskieli: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 1. lukuvuoden syksy

Osaamistavoitteet: Opintojakson tavoitteena on auttaa opiskelijaa hahmottamaan sähköjärjestelmien rakenteen pääpiirteet, mikä helpottaa jatkossa opiskeltavien yksittäisten detaljien liittämistä osaksi isoa kokonaisuutta. Opiskelija tuntee teoriassa ja käytännössä sähköjärjestelmien tärkeimmät komponentit ja niiden toiminnallisuuden pääpiirteissään sekä pohjoismaisen sähköjärjestelmän. Opiskelija ymmärtää sähköjärjestelmiin liittyvät perusilmiöt ja -lait.

Opiskelijan työmäärä: 81 h, josta työjärjestykseen merkittyä lähiopetusta VAMK: 42 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: Ei vaadita esitietoja

Sisältö:

- Sähköjärjestelmien peruskomponentit kuten sähköntuotantolaitokset, sähkönsiirto- ja jakeluverkko sekä sähkönkäytön erilaiset muodot
- Tärkeimmät sähkötekniset perusilmiöt ja toimintaperiaatteet
  - generaattori (sähkömagneettinen induktio)
  - akku (sähkökemiallinen reaktio)
  - muuntaja ja sähkömoottori (sähkömagneettinen induktio)
  - loisteputkivalaisin (hallittu purkaus kaasussa)
  - oikosulku ja maasulku
- Sähkötekniset peruslait: Ohmin laki, Joulen laki, Coulombin laki, Kirchhoffin lait, Faradayn induktiolaki
- Suomessa käytettävä kolmivaihejärjestelmä ja sen pääperiaatteet
- Pohjoismainen sähköjärjestelmä
- Tasasähköjärjestelmät
- Sähkövarastot ja -kulkuneuvot

Opiskelumateriaali:

- Valtonen, Lehtovuori: Piirianalyysi (soveltuvin osin)
- Opettajan toimittama materiaali

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot 28 h, laboraatiot 6 h ja referaatin tekeminen

Arviointikriteerit:

Arvosana 5: Opiskelija osaa luovasti soveltaa opintojakson asioita

Arvosana 3: Opiskelija osaa hyvin hyödyntää opintojakson asioita

Arvosana 1: Opiskelija osaa myöhempien opintojen ja työelämän kannalta välttämättömät opintojakson asiat

Arviointimenetelmät: Opintojakson arviointi perustuu tentistä ja referaatista saatujen arvosanojen painotettuun keskiarvoon.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

■ **Sähkömittaustekniikka: tasasähkö**

Electrical Measurements: Direct Current (DC)

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATEC1170

Tyyppi: Pakollinen VAMK sähkötekniikka ja TkK-tutkinnon energia- ja informaatiotekniikan suunta

Laajuus: 2 op

Vastuuorganisaatio: VAMK

Vastuuopettaja (VAMK): Mikko Västi

Vastuuopettaja (VY): Timo Vekara

Opettajatiimi: Jari Koski, Katja Sirviö, Timo Vekara, Mikko Västi

Opetuskieli: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 2. lukuvuoden syksy

Osaamistavoitteet: Opiskelija oppii tasavirtapiirien yleisimpien sähköisten suureiden mittausten menetelmät ja -kytkennät sekä käytettävien mittaus- ja valvontalaitteiden käytön ja toimintaperiaatteet. Opiskelija oppii valitsemaan kullekin sovellutukselle turvallisen ja mahdollisimman hyvin tarkoitukseen sopivan mittaustavan ja laitteet sekä arvioimaan mittauksen tarkkuutta.

Opiskelijan työmäärä: 54 h, josta työjärjestykseen merkittyä lähiopetusta VAMK: 28 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: SATEC0030 Työturvallisuus ja sähkötyöturvallisuus

Sisältö:

- Turvallisuusnäkökohdat sähköisiä mittauksia suorittaessa
- Virran, jännitteen, tehon ja resistanssin mittaaminen tasavirtapiirissä
- Analogisten ja digitaalisten mittareiden rakenteet ja ominaisuudet
- Erilaiset siltamittauskytkennät
- Mittausten luotettavuusarviointi ja mittaustarkkuuden ilmoittaminen

Opiskelumateriaali:

- Aumala: Mittaustekniikan perusteet (Gaudeamus)
- Opintomoniste (jaetaan pdf-muodossa opiskelijoille)
- Heikki Esala: Sähkömittaustekniikka (soveltuvin osin)
- Opettajan toimittama esitysmateriaali (jaetaan pptx-muodossa opiskelijoille)

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot 20 h ja laboraatiot 8 h

Arviointikriteerit:

Arvosana 5: Opiskelija osaa luovasti soveltaa opintojakson asioita

Arvosana 3: Opiskelija osaa hyvin hyödyntää opintojakson asioita

Arvosana 1: Opiskelija osaa myöhempien opintojen ja työelämän kannalta välttämättömät opintojakson asiat

Arviointimenetelmät: Opintojakson arviointi perustuu tentistä ja laboratoriotyöselostuksista saatujen arvosanojen painotettuun keskiarvoon.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

■ **Sähkömittaustekniikka: vaihtosähkö**
Electrical Measurements: Alternating Current (AC)

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATEC1180

Tyyppi: Pakollinen VAMK sähkötekniikka ja TkK-tutkinnon energia- ja informaatiotekniikka

Laajuus: 3 op

Vastuuorganisaatio: VAMK

Vastuuopettaja (VAMK): Jari Koski

Vastuuopettaja (VY): Timo Vekara

Opettajatiimi: Jari Koski, Katja Sirviö, Timo Vekara, Mikko Västi

Opetuskieli: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi:

Osaamistavoitteet:

- Opiskelija oppii yleisimpien yksi- ja kolmivaiheisten vaihtosähkösuureiden mittausten menetelmät ja -kytkennät sekä käytettävien mittaus- ja valvontalaitteiden käytön ja toimintaperiaatteen
- Opiskelija osaa valita kuhunkin mittaukseen parhaiten soveltuvan mittauksen ja laitteet huomioiden turvallisuusnäkökohdat ja mittauksen tarkkuusvaatimukset
- Opiskelija ymmärtää tietokonepohjaisen Labview-mittausjärjestelmän toimintaperiaatteen ja osaa konfiguroida kyseisen järjestelmän erilaisiin mittaussovelluksiin

Opiskelijan työmäärä: 54 h, josta työjärjestykseen merkittyä lähiopetusta VAMK: 42 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot:

- SATEC1170 Sähkömittaustekniikka: tasasähkö
- SATE1140 Piirianalyysi, osa 1 ja SATE1150 Piirianalyysi, osa 2 / Vaihtovirtapiirit (VAMK) 3 op

Sisältö:

- Vaihtosähkön virta-, jännite-, teho-, tehokerroin-, energia- ja laatumittaukset
- Erilaiset menetelmät resistanssin, kapasitanssin ja induktanssin mittaamiseksi
- Oskilloskoopin turvallinen käyttö vaihtosähkösuureiden mittaamiseen
- Oskilloskoopin käyttö mittauskytkennöistä
- Mitta-arvon muuntimet
- Vianmääritys- ja -paikannusmittaukset
- Tietokonepohjaisen Labview-mittausjärjestelmän toimintaperiaate ja konfigurointi

Opiskelumateriaali:

- Aumala: Mittaustekniikan perusteet (Gaudeamus)
- Opintomoniste (jaetaan pdf-muodossa opiskelijoille)
- Heikki Esala: Sähkömittaustekniikka (soveltuvin osin)
- Opettajan toimittama esitysmateriaali (jaetaan pptx-muodossa opiskelijoille)

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot 28 h ja laboraatiot 16 h

Arviointikriteerit:

Arvosana 5: Opiskelija osaa luovasti soveltaa opintojakson asioita

Arvosana 3: Opiskelija osaa hyvin hyödyntää opintojakson asioita

Arvosana 1: Opiskelija osaa myöhempien opintojen ja työelämän kannalta välttämättömät opintojakson asiat

Arviointimenetelmät: Opintojakson arviointi perustuu tentistä ja laboratoriotyöselostuksista saatujen arvosanojen painotettuun keskiarvoon.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

■ **Sähkötekniikan erityiskysymyksiä I**
Special Topics in Electrical Engineering I

Koodi: SATE1100

Laajuus: 4-5 op

Ajankohta:

Edellytykset: -

Osaamistavoitteet: opintojakson suorittuaan opiskelija osaa tunnistaa, arvioida ja raportoida opintojakson sisällön, perehtyä ajankohtaiseen sähkötekniikan menetelmään tai sovellukseen

Sisältö: sisällöltään muuttuva-aiheinen opintojakso, tuo esille eräitä ajankohtaisia sähkötekniikan menetelmiä ja sovelluksia, voidaan sisällyttää opintoihin useamman kerran eri sisältöisenä

Oppimateriaali ja kirjallisuus: luennoilla ilmoitettava kirjallisuus

Toteutustavat: erikseen ilmoitettavat luennot, luennoidaan intensiivisesti, vierailuluentoja

Suoritustavat: ilmoitetaan erikseen

Opetus- ja suorituskielet: suomi

Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hyväksytty/hylätty

Vastuuhenkilö: Timo Vekara

Opettaja: vierailuluennoitsijoita

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: vierailijaluennoitsijoita, mikäli järjestetään, niin siitä ilmoitetaan Lukkarin lisäksi erikseen sekä "s-perus" -sähköpostilistalla että sähkötekniikan ilmoitustaululla

■ Taajuusanalyysi

Frequency Analysis

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATEC1190

Tyyppi: Pakollinen Vamk sähkötekniikka ja VY TkK-tutkinnon sähkö- ja energiatekniikan suunta

Laajuus: 2 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Vesa Verkkonen

Vastuuopettaja (VY): Maarit Vesapuisto

Opettajatiimi: Kari Jokinen, Timo Vekara, Vesa Verkkonen, Maarit Vesapuisto

Opetuskielet: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 2-K

Osaamistavoitteet: Opiskelija osaa tarkastella piirien käyttäytymistä Laplace-muotoisen syöttöpiestanssin ja siirtofunktion avulla, perehtyy moniaaltoisen sähköön edellyttämiin laskentamenetelmiin ja kulkuaaltojen periaatteisiin sekä teoreettisen sähkötekniikan ongelmien ratkaisemiseen PC:n avulla.

Opiskelijan työmäärä: Työmäärä yhteensä: 56 h, mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua: 28 h.

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: SATE1140 Piirianalyysi, osa 1 3 op ja SATE1150 Piirianalyysi, osa 2 2 op, (/Tasavirtapiirit ja Vaihtovirtapiirit (VAMK)), SATEC1200 Virtapiirien laskentamenetelmät.

Sisältö: Laplace-muotoinen syöttöpiestanssi, siirtofunktio; moniaaltoisen sähköön osuudessa opetellaan määrittämää yliaaltoja Fourier-sarjan avulla sekä määrittellään superpositioperiaatteen avulla virrat ja jännitteet, tehollisarvot ja pätö-, lois- ja särötehot moniaaltoisessa tapauksessa; sähköön laatua kuvaavat kertoimet: perusaaltosisältö, yliaaltosisältö, kokonaissärö (THD), muotokerroin, aaltoisuus, aaltoisuus (ripple); yliaaltojen käyttäytyminen verkon komponenteissa, yliaaltolähteet, yliaaltojen vaikutukset ja pienentäminen suodattimien ja imupiirien avulla; kulkuaalto-osuudessa käsitellään kytkentä-, syöksy- ja impulssimaisten jännitteiden ja virtojen käyttäytymistä, aaltoimpedanssi, kulkuaallon nopeus ja kulkuaika, siirtojohdon kuvaus kulkuaallon tapauksessa, kulkuaallon käyttäytyminen, heijastuva aalto, läpi menevä aalto, kaapelitutka, oikosulun kehittyminen kulkuaaltojen avulla, kondensaattorilla, kelalla tai vastuksella päätetty johto kulkuaallon kannalta, kulkuaallon sijaiskytkentäpiiri; Laplace-muunnoksen ja matriisin käyttö kulkuaaltopiireissä; venttiilisuojan etäisyyden mitoitus suojattavasta kohteesta, PC-harjoituksia.

Opiskelumateriaali: Vesa Verkkonen, opetusmoniste Teoreettinen sähkötekniikka 3, Muutosilmiöt ja taajuusanalyysi, 103 s.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot, kotitehtävät ja pakolliset PC-harjoitukset.

Arviointikriteerit:

5: osaa yhdistää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä eri asiayhteyksissä

3: osaa oma-aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

1: osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

Arviointimenetelmät: Tentti, PC-harjoitusten suoritus, kotitehtävät.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

■ Tasavirtapiirit

Direct Current Circuits

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATE1XXX

Tyyppi: Pakollinen Vamk sähkötekniikka, vaihtoehtoinen VY TkK-tutkinto

Laajuus: 2 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Vesa Verkkonen

Vastuopettaja (VY): Maarit Vesapuisto

Opettajatiimi: Vesa Verkkonen, Maarit Vesapuisto, Mikko Västi

Opetuskieli: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi:

Osaamistavoitteet: Opiskelija perehtyy sähkötekniikan perusilmiöihin ja suureisiin sekä tasavirtapiirien laskentaan ja osaa soveltaa opittuja menetelmiä yksinkertaisten tasavirtapiirien ilmiöiden laskemiseen.

Opiskelijan työmäärä: Kokonaistyömäärä on 54 h, mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua 28 h.

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: Ei vaadita esitietoja.

Sisältö: Tasavirtapiireihin liittyvät suureet, kuten jännite, varaus, virta, resistanssi, teho ja energia; resistanssin lämpötilariippuvuus; tasavirtapiirien käyttäytymistä säätelevät peruslait, kuten Ohmin laki ja Kirchhoffin lait; erilaiset vastuskytkennät: sarja-, rinnan-, tähti- ja kolmiokytkennät sekä niiden sieventäminen; sähkölähteet, niiden ominaisuudet ja sijaiskytkennän komponenttien määrittäminen; tasavirtapiirien ratkaiseminen peruslaki- ja silmukkamenetelmällä.

Opiskelumateriaali: Heikki Esala: Teoreettinen sähkötekniikka 1 (luku 2 ja kaavakokoelma). Opintomoniste jaetaan opiskelijoille pdf-muodossa.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät:

Tasavirtapiireihin liittyvä sähkötekniinen teoria ja sen soveltaminen käytäntöön opetellaan esimerkkien kautta luentotunneilla. Tämän jälkeen opiskelijat harjoittelevat itsenäisesti opittujen taitojen soveltamista ratkaisemalla käytännönläheisiä laskuharjoitustehtäviä ja harjoitustöitä. Laskuharjoitustehtävien ja harjoitustöiden oikeat ratkaisumallit käydään läpi laskuharjoitustunneilla.

Arviointikriteerit:

Arvosana 5: Opiskelija osaa luovasti soveltaa opintojakson asioita

Arvosana 3: Opiskelija osaa hyvin hyödyntää opintojakson asioita

Arvosana 1: Opiskelija osaa myöhempien opintojen ja työelämän kannalta välttämättömät opintojakson asiat

Arviointimenetelmät: Tentti ja aktiivisuus laskuharjoitusten sekä harjoitustöiden ratkaisemisessa.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi. Rinnakkainen/vaihtoehtoinen opintojakso (yhdessä Vaihtovirtapiirit-opintojakson kanssa) Piirianalyysi, osa 1 –opintojakson kanssa, vain toisen voi sisällyttää tutkintoihin.

■ Tekninen piirtäminen

Technical Drawing

Rakennetyyppi: opintojakso

Koodi: SATE1070

Tyyppi: Pakollinen EE-suunnan TkK-opiskelijoille, valinnainen VY:n kaikille muille sekä Vamk:n opiskelijoille.

Laajuus: 3 op

Vastuuorganisaatio: VY

Vastuopettaja (Vamk): Timo Männistö

Vastuopettaja (VY): Timo Vekara

Opettajatiimi: Birgitta Martinkauppi, Timo Männistö, Maarit Vesapuisto ja Timo Vekara

Opetuskieli: suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi:

Osaamistavoitteet: opiskelija osaa tulkita teknisiä piirustuksia, tuntee piirustusten dokumentaation hierarkian, tuntee soveltuvin osin tekniikan standardit ja merkinnät, tunnistaa piirrosmerkit sekä hahmottaa piirustuksen kuvaaman kappaleen muodon, koon ja asennon

Opiskelijan työmäärä: 81 tuntia

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot:

Sisältö: Rakennus-, koneen-, automaatio- ja sähköpiirustuksen perusteet, yleisimmät piirrosmerkit, käytännöt ja standardit, mittakaavat, projektiot, leikkaukset, osa- ja kokoonpanokuvat ja niiden dokumentaatio

Opiskelumateriaali: 1. SI-opas: kansainvälinen suure- ja yksikköjärjestelmä, SFS (soveltuvin osin)

2. Hasari Heikki & Pekka Salonen, Teknillinen piirtäminen, Otava, 3. p. 2011 (soveltuvin osin)

3. Harju Pentti, Teknisen piirtämisen perusteet (soveltuvin osin) sekä

4. Moodle-ympäristössä oleva aineisto

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Opiskellaan kokonaan itsenäisesti verkko-opetuksena omaan tahtiin.

Arviointikriteerit: 5 opiskelija osaa yhdistää opittuja asioita eri asiayhteyteen, 3 opiskelija osaa oma-

aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson asioita, 1 opiskelija osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson asioita

Arviointimenetelmät: Tentti, jonka opiskelija voi suorittaa itse valitsemanaan ajankohtana.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

■ Vaihtovirtapiirit

Alternating Current Circuits

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATE1xxx

Tyyppi: Pakollinen Vamk sähkötekniikka, vaihtoehtoinen VY TkK-tutkinto

Laajuus: 3 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Vesa Verkkonen

Vastuuopettaja (VY): Maarit Vesapuisto

Opettajatiimi: Vesa Verkkonen, Maarit Vesapuisto, Mikko Västi

Opetuskieli: suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi:

Osaamistavoitteet: Oppilas tutustuu vaihtosähkötekniikan perusteisiin, induktioilmioon, vaihtosähköpiireihin ja magneettiipiirien laskentaan sekä osaa ratkaista niihin liittyviä perustehtäviä.

Opiskelijan työmäärä: Kokonaistyömäärä on 84 h, mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua 42 h.

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: Tasavirtapiirit (VAMK) tai Piirianalyysi, osa 1 (VY), Sähkö ja magnetismi

Sisältö: Itse- ja keskinäisinduktio, induktanssi, induktanssiin varautunut energia, rautahäviöt, virran ahto, häviötön muuntaja, magneettiipiirien laskenta; sinimuotoisen vaihtosähkön ajan funktio ja hetkellisarvo; tasa-suunnattu keskiarvo ja tehollisarvo sinimuotoiselle suurelle; keskiarvo ja tehollisarvo suorakulmaiselle ja kolmioaallolle; keskiarvon ja tehollisarvon määrittäminen yleisesti näytteistä numeerisilla menetelmillä; sinimuotoisen vaihtosähkön kuvaaminen pyörivällä osoittimella ja kiinteällä tehollisarvo-osoittimella; resistanssi, induktanssi ja kapasitanssi vaihtosähköpiirissä, RC-, RL- ja RLC-piirien käyttäytyminen sarja ja rinnankytkennöissä, yksivaiheisen vaihtosähköpiirin ratkaiseminen.

Opiskelumateriaali: Heikki Esala: Teoreettinen sähkötekniikka 1 (luvut 3-4 ja kaavakokoelma). Opintomoniste jaetaan opiskelijoille pdf-muodossa.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Vaihtosähköpiireihin liittyvä sähkötekniinen teoria ja sen soveltaminen käytäntöön opetellaan esimerkkien kautta luentotunneilla. Tämän jälkeen opiskelijat harjoittelevat itsenäisesti opittujen taitojen soveltamista ratkaisemalla käytännönläheisiä laskuharjoitustehtäviä ja harjoitustöitä. Laskuharjoitustehtävien ja harjoitustöiden oikeat ratkaisumallit käydään läpi laskuharjoitustunneilla.

Arviointikriteerit:

Arvosana 5: Opiskelija osaa luovasti soveltaa opintojakson asioita

Arvosana 3: Opiskelija osaa hyvin hyödyntää opintojakson asioita

Arvosana 1: Opiskelija osaa myöhempien opintojen ja työelämän kannalta välttämättömät opintojakson asiat

Arviointimenetelmät: Tentti ja aktiivisuus laskuharjoitusten sekä harjoitustöiden ratkaisemisessa.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi. Rinnakkainen/vaihtoehtoinen opintojakso (yhdessä Tasavirtapiirit-opintojakson kanssa) Piirianalyysi, osa 1 –opintojakson kanssa, vain toisen voi sisällyttää tutkintoihin.

■ Virtapiirien laskentamenetelmät

Calculation Methods of Circuits

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATEC1200

Tyyppi: Pakollinen Vamk sähkötekniikka ja VY TkK-tutkinnon sähkö- ja energiatekniikan suunta

Laajuus: 5 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Vesa Verkkonen

Vastuuopettaja (VY): Maarit Vesapuisto

Opettajatiimi: Kari Jokinen, Timo Vekara, Maarit Vesapuisto ja Vesa Verkkonen,

Opetuskieli: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 2. vuoden syksy

Osaamistavoitteet: Opiskelija hallitsee vaihtovirtapiirien osoitinlaskennan, osaa soveltaa sitä käytännön piireihin ja valita kuhunkin sovellutukseen parhaan ratkaisumenetelmän, osaa käyttää laskennassa hyväkseen PC-laskentaohjelmia.

Opiskelijan työmäärä: Työmäärä yhteensä: 140 h, mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua: 70.

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: SATE1140 Piirianalyysi, osa 1 3 op ja SATE1150 Piirianalyysi, osa 2 2 op, (tai Tasavirtapiirit ja Vaihtovirtapiirit (VAMK)), FYSI1180 Sähkö- ja magnetismi.

Sisältö: Resistanssi, induktanssi ja kapasitanssi AC-piirin osana; virrat, jännitteet, tehot ja energiat ajan funktiona; osoitinlaskenta ja sen soveltaminen piireihin; tehot vaihtosähköpiireissä; sarja- ja rinnakkaisresonanssi-piirit ja niiden sovellukset: laatukerroin ja kaistanleveys; matriisiyhtälöiden käyttö silmukka- ja solmupistemennetelmässä; superpositiomenetelmä ja Theveninin sekä Nortonin menetelmä; kahden navan ja neljän navan piirit; perussuodattimet; ohjatut lähteet virtapiirissä; desibeli; symmetrinen kolmivaihejärjestelmä.

Opiskelumateriaali: Vesa Verkkonen, opintomoniste Teoreettinen sähkötekniikka 2, Virtapiirien laskentamenetelmät/Piirianalyysi, 164 s.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot, kotitehtävät ja pakolliset PC-harjoitukset.

Arviointikriteerit:

5: osaa yhdistää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä eri asiayhteyksissä

3: osaa oma-aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

1: osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä.

Arviointimenetelmät: Tentti, hyväksytyt PC-työskentely, kotitehtävien suorittaminen.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

Aineopinnot

■ Datasiirron perusteet ja logiikkasuunnittelu

Basics of data transmission

Rakennetyyppi: opintojakso

Koodi: SATE2xxx

Tyyppi: Pakollinen VAMK ja vapaasti valittava/vaihtoehtoinen VY TkK

Laajuus: 5 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Olli Tuovinen

Vastuuopettaja (VY): Timo Vekara

Opettajatiimi: Koljonen Janne, Nieminen Juha, Tuovinen Olli, Vekara Timo

Opetuskieli: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi:

Osaamistavoitteet: Opiskelija osaa valita ohjausjärjestelmän komponentit, suunnitella järjestelmän kokoonpanon sekä kenttäliitynnät. Opiskelija hallitsee sarjamoitoisten kenttäväylien fyysiset rakenteet ja tiedonsiirtoperiaatteet sekä osaa liittää väylälaitteet ohjaavaan järjestelmään. Opiskelija hallitsee lähiverkkojen fyysiset rakenteet ja toteutustavat sekä osaa suunnitella ja konfiguroida automaatiojärjestelmien lähiverkkoja tietoturvan huomioiden.

Opiskelijan työmäärä: 135 h, josta lukujärjestykseen merkittyä lähiopetusta 70 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: Tietoliikenteen perusteet on vaihtoehtoinen opintojakso

Sisältö: Automaatiojärjestelmien tiedonsiirto; kenttä- ja järjestelmäväylät ja niiden ominaisuudet. Ethernet- ja sarjamoitoisten väylien liikennöinti- ja väylähallintamenetelmät. Väylien fyysinen rakenne ja kahdennus. Optinen ja langaton tiedonsiirto teollisuuden sovelluksissa. Reaaliaikaiset protokollat; Profinet, Profibus DP/PA. Väyläliityntäisten laitteiden liittäminen ohjaavaan järjestelmään. Tietoturvalaitteet ja niiden konfigurointi. Etäyhteyksien toteuttaminen.

Järjestelmänkonfiguraatiot; keskitetty ja hajautettu rakenne. Järjestelmän laskennallinen käytettävyys ja menetelmät sen parantamiseksi. Prosessoreiden (cpu), I/O-korttien ja kenttäväyläliityntöjen valinta prosessijaon ja I/O-määrien mukaisesti. Prosessiasemakaappien suunnittelu; layout, tehonsyötöt, prosessiliitynnät, väyläkomponentit. Kenttäsuunnittelu; piirustustavat, ristikytkennän toteutus, kenttäjännitteen jakelu, kenttäkotelot, kaapelointi, häiriösuojauksen periaatteet.

Opiskelumateriaali: Opetusmonisteet, laboratoriotyöohjeet, harjoitustyöohjeet

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot, PC-harjoitukset ja laboraatiot

Arviointikriteerit: 5: osaa yhdistää opittuja asioita eri asiayhteyksissä

3: osaa oma-aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson asioita

1: osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson asioita

Arviointimenetelmät: Tentti, harjoitukset, laboraatiot.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi. Rinnakkainen/vaihtoehtoinen opintojakso Tietoliikennetekniikan perusteet –opintojakson kanssa, vain toisen voi sisällyttää tutkintoihin.

■ Energiajärjestelmän mallin rakentaminen

Building of Simulation Model for an Energy System

Koodi: SATE2120

Laajuus: 3 op

Ajankohta:

Edellytykset: pakollinen edeltävä opinto Sähkömagneettinen kenttäteoria (oltava suoritettuna hyväksytysti)

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa laatia yksinkertaista energiajärjestelmää kuvaavan simulointimallin Comsol-ohjelmalla sekä mallintaa ja analysoida ko. järjestelmässä esiintyviä sähkö-, magneetti- tai virtauslämpökenttiä

Sisältö: sähköjärjestelmien mallintaminen Comsol-ohjelman avulla

Oppimateriaali ja kirjallisuus:

1. ilmoittautuneille pääsy verkkomateriaaliin
2. opiskelijan valitseman järjestelmän toimintaan liittyvä lähdemateriaali

Toteutustavat: ohjausluennot 8 h, verkkoaineisto, harjoitustyö

Suoritustavat: kirjallinen raportti sähköjärjestelmän simuloinnista ja simulointituloksista

Opetus- ja suorituskielet: suomi

Arvostelu: asteikolla hyväksytty/hylätty

Vastuuhenkilö: Maarit Vesapuisto

Opettaja: Tero Käsäkangas

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja:

■ Energy Production

Energian tuotanto

Code: SATE2020

Credits: 5 op

Prerequisites: Sähköenergiajärjestelmien perusteet is recommended

Learning Outcomes: to get a rough view of the global possibilities of technology for energy sector now and in future

Content: global challenges and their implications for the energy sector, energy use, energy conservation technologies, energy resources, supply systems and scenarios on energy futures

Study Materials: Energy Visions 2050, VTT Edita, 380 pages, copies of the book are available in Tritonia Library

Teaching Methods: introduction lectures (4 hours) are given twice a year, an English exam, including the answering in English, detailed information via the WebOodi system for the registered students

Modes of Study: exam in English

Languages: language(s) of instruction: English; completion language(s): English

Grading: scale 1-5 or fail

Responsible Person: Timo Vekara

Teacher(s): Timo Vekara, Svetlana Marmutova

Responsible Unit: Dept. of Electrical and Energy Engineering

Additional Information: suits not only for students of engineering but also for students aiming at the B.Sc. degree or those having for example economics as a major, Finnish book "Energia Suomessa" may help to start

■ Kandidaatintutkielma

Bachelor's Thesis

Huom. Sähkö- ja energiatekniikan koulutusohjelman sähkötekniikan opintosuunnan tekniikan kandidaatin tutkinnon opiskelijoille

Koodi: SATE2970

Laajuus: 10 op

Ajankohta: 3. vuosi, opiskelija valitsee itse tutkielmansa aiheen ja aloittaa tutkielmatyöskentelyn osallistumalla aloitusseminaariin joko syys- tai kevätlukukauden alussa, seminaareja järjestetään kerran kuukaudessa tai tarpeen mukaan keskiviikkoisin klo 16:15 alkaen

Edellytykset: Vaasan yliopistossa järjestettävät sähkötekniikan aineopintotasoiset opintojaksot tutkielman aihepiirin alalta

Osaamistavoitteet: opiskelija osaa itsenäisesti etsiä tutkittua tietoa valitsemastaan aiheesta, osaa verrata tutkielman aihepiiriin liittyviä asioita keskenään, osaa rajata aihetta ja osaa raportoida sekä suullisesti että kirjallisesti annettujen ohjeiden mukaisesti

Sisältö: Alkuraportti (n. 1 sivu): sisältää tutkielman alustavan otsikon, lyhyen kuvauksen työstä ja aiheesta, aiheen keskeisemmät kirjallisuuslähteet sekä aikataulusuunnitelman.

Väliraportti (10–15) sivua: Vastaa työmäärältään noin 1/3 koko kandidaatin tutkielmasta. Väliraportissa edellytetään olevan: luonnos tiivistelmäsiivoksi, tutkielman sisällysluettelo, johdanto, jossa tavoite ja rajoitus, kirjallisuustyössä kirjoitettuna keskeisiä tekstikohtia/empirisessä työssä yksityiskohtainen toteutussuunnitelma, hahmotelma johtopäätöksistä. Hyväksytystä väliraportista kirjataan 3 opintopistettä.

Loppuraportti viimeistellään kirjoitusohjeiden mukaisesti. Kandidaatin tutkielma kansitetaan ja tarkastetaan Turnitin-plagiaatintunnistusjärjestelmällä. Tutkielmasta pidetään pienryhmässä seminaariesitys.

Oppimateriaali ja kirjallisuus: tutkielman aiheeseen liittyvät tieteelliset tekstit

Toteutustavat: aloitusluennot syys- ja kevätlukukauden alussa 2 h, ohjaus ja pienryhmätyöskentely 15 h.

Suoritustavat: aloitusluennot tai yhteydenotto omaan aihepiiriin vastuuohjaajaan, alkuraportti, väliraportti (3 op), seminaariesitys ja opponointi, kansitettu ja Turnitin-plagiaatintunnistusjärjestelmällä tarkastettu loppuraportti (7 op), lisäksi kypsyysnäyte (0 op). Osallistuminen vähintään kahteen seminaarilaisuuteen ennen omaa esitystä. Opiskelija voi myös halutessaan edetä suoraan loppuraporttiin ja seminaariesitykseen.

Opetus- ja suorituskielet: tutkielman kieli voi olla suomi, ruotsi tai englanti

Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hylätty

Vastuuhenkilöt: TkK-koulutusohjelmavastaava, Kimmo Kauhaniemi, Timo Vekara,

Opettajat: TkK-koulutusohjelmavastaava, Kimmo Kauhaniemi, Timo Vekara, ja Maarit Vesapuisto

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: luvan saatuaan opiskelija lähettää pdf-muotoisen käsikirjoituksensa plagiaatintunnistusta varten Moodle-kurssille ”Teknillisen tiedekunnan kandidaattitutkielmat”

ks. tekniikan alan kandidaattitutkielman laadintaohjeet, tiedekunnan kirjoitusohjeet ja sähkötekniikan kirjallisten töiden ohjeet (Moodlessa kurssi SATEkirjalliset), ilmoittaudu kurssille, tarkemmat tiedot kurssi-ilmoittautumisjärjestelmän kautta, esityksistä ilmoitetaan lisäksi sekä ”s-perus” -sähköpostilistalla että sähkötekniikan ilmoitustaululla, kandidaattitutkielmat tarkistetaan 1.8.2014 lähtien Turnitin-plagiaatintunnistusjärjestelmällä

■ Kandidaattitutkielma Sähkö- ja energiatekniikka

Bachelor's Thesis

Huom. Energia- ja informaatiotekniikan tutkinto-ohjelman sähkö- ja energiatekniikan opintosuunnan tekniikan kandidaatin tutkinnon opiskelijoille

Koodi: TECH2980

Laajuus: 10 op

Ajankohta: 3. vuosi, opiskelija valitsee itse tutkielmansa aiheen ja aloittaa tutkielmatyöskentelyn osallistumalla aloitusseminariin joko syys- tai kevätlukukauden alussa, seminaareja järjestetään kerran kuukaudessa tai tarpeen mukaan keskiviikkoisin klo 16:15 alkaen

Edellytykset: Vaasan yliopistossa järjestettävät sähkö- ja energiatekniikan suunnan opintojaksot tutkielman aihepiirin alalta

Osaamistavoitteet: opiskelija osaa itsenäisesti etsiä tutkittua tietoa valitsemastaan aiheesta, osaa verrata tutkielman aihepiiriin liittyviä asioita keskenään, osaa rajata aihetta ja osaa raportoida sekä suullisesti että kirjallisesti annettujen ohjeiden mukaisesti

Sisältö: Alkuraportti (n. 1 sivu): sisältää tutkielman alustavan otsikon, lyhyen kuvauksen työstä ja aiheesta, aiheen keskeisemmät kirjallisuuslähteet sekä aikataulusuunnitelman.

Väliraportti (10–15) sivua: Vastaa työmäärältään noin 1/3 koko kandidaatin tutkielmasta. Väliraportissa edellytetään olevan: luonnos tiivistelmäsiivoksi, tutkielman sisällysluettelo, johdanto, jossa tavoite ja rajoitus, kirjallisuustyössä kirjoitettuna keskeisiä tekstikohtia/empirisessä työssä yksityiskohtainen toteutussuunnitelma, hahmotelma johtopäätöksistä. Hyväksytystä väliraportista kirjataan 3 opintopistettä.

Loppuraportti viimeistellään kirjoitusohjeiden mukaisesti. Kandidaatin tutkielma kansitetaan ja tarkastetaan Turnitin-plagiaatintunnistusjärjestelmällä. Tutkielmasta pidetään pienryhmässä seminaariesitys.

Oppimateriaali ja kirjallisuus: tutkielman aiheeseen liittyvät tieteelliset tekstit

Toteutustavat: aloitusluennot syys- ja kevätlukukauden alussa 2 h, ohjaus ja pienryhmätyöskentely 15 h.

Suoritustavat: aloitusluennot tai yhteydenotto omaan aihepiiriin vastuuohjaajaan, alkuraportti, väliraportti (TECH2981, 3 op), seminaariesitys ja opponointi, kansitettu ja Turnitin-plagiaatintunnistusjärjestelmällä tarkastettu loppuraportti (TECH2982, 7 op), lisäksi kypsyysnäyte (KNÄYxxxx, 0 op). Osallistuminen vähintään

kahteen seminaarilaisuuteen ennen omaa esitystä. Opiskelija voi myös halutessaan edetä suoraan loppuraporttiin ja seminaariesitykseen.

Opetus- ja suorituskielet: tutkielman kieli voi olla suomi, ruotsi tai englanti

Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hylätty

Vastuuhenkilöt: Janne Koljonen, Kimmo Kauhaniemi, Seppo Niemi, Timo Vekara, ja Maarit Vesapuisto

Opettajat: Janne Koljonen, Kimmo Kauhaniemi, Seppo Niemi, Timo Vekara, ja Maarit Vesapuisto

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: ks. tekniikan alan kandidaatin tutkielman laadintaohjeet, tiedekunnan kirjoitusohjeet ja sähkö- ja energiatekniikan kirjallisten töiden ohjeet (Moodlessa kurssi SATE kirjalliset), ilmoittaudu kurssille, tarkemmat tiedot kurssi-ilmoittautumisjärjestelmän kautta, esityksistä ilmoitetaan lisäksi sekä ”s-perus” - sähköpostilistalla että sähkötekniikan ilmoitustaululla, kandidaatin tutkielmat tarkistetaan 1.8.2014 lähtien Turnitin-plagiaatintunnistusjärjestelmällä

■ Kenttäteorian perusteet

Introduction to field theory

Rakennetyyppi: opintojakso

Koodi: SATE2180

Tyyppi: Pakollinen TkK-tutkinnon sähkö- ja energiatekniikan suunnassa

Laajuus: 3 op

Vastuuorganisaatio: VY

Vastuupettaja (VY): Maarit Vesapuisto

Opettajatiimi: Maarit Vesapuisto, Timo Vekara

Opetuskielet: suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 3. vuosi syksy

Osaamistavoitteet: Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa:

- selittää sähkö-, magneetti- ja lämpökenttien ominaisuudet niihin liittyvät suureet käyttäen usean muuttujan analyysiä,
- laskea kentälaskuja peruskoordinaatistoissa
- kuvailla haasteita ja sovelluksia, joissa kenttäteorian osaamista tarvitaan

Opiskelijan työmäärä: Kokonaistyömäärä 80 h, mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua 36 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: Aallot, optiikka ja termodynamiikka, Sähkö ja magnetismi, Usean muuttujan analyysi

Sisältö: Staattinen sähkökenttä ja magneettikenttä, sähkömagneettinen induktio ja siirrosvirta, Maxwellin yhtälöt, lämpökenttä, esimerkkejä ja sovelluksia.

Opiskelumateriaali:

1. Cheng: Field and Wave Electromagnetics, Addison-Wesley 1989. Soveltuvin osin.
2. Lindell, Sihvola: Sähkömagneettinen kenttäteoria 1, Staattiset kentät. Soveltuvin osin.
3. Sihvola, Lindell: Sähkömagneettinen kenttäteoria 2, Dynaamiset kentät. Soveltuvin osin.
4. Edminister: Schaum's outline of theory and problems of electromagnetics, 2nd edition, Schaum's outlines McGraw-Hill, 1993. Soveltuvin osin.
5. Moodle-ympäristössä oleva aineisto.
6. Muu luennoilla ja laskuharjoituksissa jaettava oppimista tukeva materiaali.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot 18 h, laskuharjoitukset 18 h.

Arviointimenetelmät: Tentti ja hyväksytyt osallistuminen harjoituksiin (laskuharjoituksista laskettava 20 % ennen tenttiä). Osasuoritusten on liityttävä samaan toteutuskertaan. Opintojakso arvioidaan asteikolla 1-5 tai hylätty

■ Mallintaminen ja simulointi

Introduction to Modelling and Simulation

Koodi: SATE2130

Laajuus: 5 op

Ajankohta:

Edellytykset: Integraalimuunnokset/Kompleksianalyysi ja integraalimuunnokset ja Mekaniikka ja Piirianaalyysi, osa 1.

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa kuvata yksinkertaisen sähköisen tai mekaanisen järjestelmän dynaamisen käyttäytymisen differentiaaliyhtälöihin avulla ja laatia yhtälöiden perusteella jär-

jestelmää kuvaavan simulointimallin Simulink-ohjelmalla, hän osaa simuloida yleiskäyttöisellä simulointiohjelmistolla ja piirisimulaattorilla

Sisältö: jatkuvien mekaanisten ja sähköisten järjestelmien dynaaminen mallintaminen tietokoneella, simuloinnin numeeriset menetelmät, yleiskäyttöisen simulointiohjelmiston ja piirisimulaattorin käyttö

Oppimateriaali ja kirjallisuus:

1. Kulakowski B.T., Gardner J.F., Shearer J.L.: Dynamic modeling and Control of Engineering Systems (Third Edition), Cambridge University Press, 2007, 486 s

2. Moodle-oppimisympäristössä oleva luentoaineisto

Toteutustavat: luennot 16 h, harjoitukset 16 h ja harjoitustyö

Suoritustavat: tentti (SATE2131 4 op) ja harjoitustyö (SATE2132 1 op)

Opetus- ja suorituskielet: suomi

Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hylätty

Vastuuhenkilö: Kimmo Kauhaniemi

Opettaja: Kimmo Kauhaniemi

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja:

■ Ohjelmoitavat logiikat

Programmable Logic Controllers

Rakennetyyppi: opintojakso

Koodi: SATE2xxx

Tyyppi: Pakollinen VAMK sähkötekniikka ja valinnainen TkK-tutkinnon sähkö- ja energiatekniikan suunta

Laajuus: 5 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Olli Tuovinen

Vastuuopettaja (VY): Timo Vekara

Opettajatiimi: Koljonen Janne, Nieminen Juha, Tuovinen Olli, Vekara Timo

Opetuskielet: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi:

Osaamistavoitteet: Opiskelija ymmärtää erilaisten toimilaitteiden toiminta- ja ohjausperiaatteet sekä niiden liitännän automaatiojärjestelmään. Opiskelija tuntee säätötekniikan perusteet. Opiskelija hallitsee nykyaikaisen automaatiojärjestelmien rakenteet ja tiedonsiirron perusteet. Opiskelija ymmärtää ohjelmoitavien logiikoiden toimintaperiaatteet ja osaa suunnitella sovellusohjelmia pienten prosessien ohjaukseen. Opiskelija osaa tulkita automaatio-suunnittelun dokumentteja. Opiskelija ymmärtää mittaustekniikan perusteet, osaa valita mittalaitteita (instrumentteja) sekä hallitsee niiden asennustavat.

Opiskelijan työ määrä: 135 h, josta lukujärjestykseen merkittyä lähiopetusta 70 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: Anturi- ja säätötekniikka on vaihtoehtoinen opintojakso

Sisältö: Sähkö- ja voimakoneiden pyörimisnopeuden mittaaminen. Sähköiset, pneumaattiset ja hydrauliset toimilaitteet sekä niiden ohjauspiirit. Pumppu- ja puhallinkäytöt sekä niiden ohjauspiirit. PID-säädön perusteet. Automaatiojärjestelmien komponentit ja niiden tehtävät sekä tiedonsiirron periaatteet eri osien välillä. Logiikkaohjelmointi käyttäen IEC61131-standardin mukaista lohko-ohjelmointikieltä. PI- ja toimintakaavioiden merkinnät. Paine-, virtaus-, lämpötila- ja pintamittausten toimintaperiaatteet, valintakriteerit ja asennustavat. Laboratorio-harjoituksissa perehdytään instrumenttien ja toimilaitteiden liittämiseen ohjaavaan järjestelmään sekä laaditaan sovellusohjelmia osaprosessien hallintaan.

Opiskelumateriaali: Opetusmonisteet, laboratoriotyöohjeet, harjoitustyöohjeet

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot, PC-harjoitukset ja laboraatiot

Arviointikriteerit: : 5: osaa yhdistää opittuja asioita eri asiayhteyksissä

3: osaa oma-aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson asioita

1: osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson asioita

Arviointimenetelmät: Tentti, harjoitukset, laboraatiot.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi. Rinnakkainen/vaihtoehtoinen opintojakso Anturi- ja säätötekniikka –opintojakson kanssa, vain toisen voi sisällyttää tutkintoihin.

■ Sähköasennukset

Electrical installations

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATEC2150

Tyyppi: Pakollinen Vamk sähkötekniikka, valinnainen VY TkK-tutkinnon sähkö- ja energiatekniikan suunta

Laajuus: 5 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Esala, Tapani

Vastuuopettaja (VY): Katja Sirviö

Opettajatiimi: Timo Männistö, Mikko Västi

Opetuskieli: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 3-S

Osaamistavoitteet: Opiskelija perehtyy keskeisiin erilaisten kohteiden sähköistyksissä esiintyviin suunnittelun ja asennusten toteutusperiaatteisiin. Valaistustekniikasta ja sähkölämmityksestä opiskelija osaa suunnitella ja laitevalintoihin liittyvät menetelmät. Opiskelija saavuttaa perustiedot tavanomaisten kohteiden sähkösuunnittelussa.

Opiskelijan työmäärä: Työmäärä yhteensä: 135 h

- mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua: 70 h

- mistä itsenäistä opiskelua: 65 h

Edeltävät opinnot:

ISTA0304 Sähköalan piirustukset (3 op) ja ISTA0401 Tietokoneavusteinen sähkösuunnittelu (2 op)

tai SATE1070 Tekninen piirtäminen (3 op) ja SATEC2220 Tietokoneavusteinen sähkösuunnittelu (2 op)

Sisältö: Standardien ja St-kortiston ohjeiden soveltaminen sähköistyksen suunnitteluun ja -urakointiin.

Kiinteistöjen sähkö- ja televerkkojen rakenteet, suojauksen ja jännitteen aleneman mitoitusperiaatteet, asennustavat ja käyttöönottotarkastukset.

Valaistustekniikan perusteet, valonlähteet, valaisinrakenteet.

Sähkölämmityksen mitoitusperiaatteet ja erilaiset lämmitysmenetelmät.

Sähköistyksen varustelutasot, suunnitteludokumentit, sähkötyöselitykset sekä urakka-asiakirjat.

Opiskelumateriaali:

SFS6000 standardi, D1 käsikirja, Sähköasennukset 1, St-kortisto, opettajan luoma materiaali Moodlessa.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot, laboraatiot ja suunnitteluharjoitus.

Arviointikriteerit:

1: osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

3: osaa oma-aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

5: osaa yhdistää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä eri asiayhteyksissä

Arviointimenetelmät: Kirjallinen koe, harjoitustyön ja laboratoriotyöraportin arviointi.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

■ Sähkölaitokset

Elements of Power Systems

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATEC2160

Tyyppi: Pakollinen VAMK sähkötekniikka ja TkK-tutkinnon energia- ja informaatiotekniikan suunta

Laajuus: 3 op

Vastuuorganisaatio: VAMK

Vastuuopettaja (VAMK): Jari Koski

Vastuuopettaja (VY): Timo Vekara

Opettajatiimi: Kimmo Kauhaniemi, Jari Koski, Olavi Mäkinen, Timo Vekara

Opetuskieli: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 2. lukuvuoden syksy (VAMK)

Osaamistavoitteet: Opiskelija saa yleiskäsityksen eli tunnistaa sähkölaitostekniikassa käytettävien kojeiden, kojeistojen ja sähköasemien rakenteet, tekniset ominaisuudet, valintaperusteet ja kehitysnäkymät.

Opiskelijan työmäärä: 81 h, josta työjärjestyksen merkittävä lähiopetusta VAMK: 42 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: 1. vuoden sähkötekniikan opinnot

Sisältö:

- Sähköjakeluverkon laitteille asetetut vaatimukset ja niiden todentaminen
- Sähkölaitteiden suurjännitekoestukset
- Tehomuuntajien ominaisuudet, rakenne, sijaiskytkentä ja valintaperusteet
- Tehomuuntajan sijaiskytkennän arvojen kokeellinen määrittäminen
- Katkaisijoiden, erottimien, mittamuuntajien, sensorien, sulakkeiden ja ylijännitesuojien rakenteet ja valintaperusteet

- Jakelumuuntamoiden, kojeistojen ja sähköasemien rakenteet sekä tekniset ominaisuudet

Opiskelumateriaali:

- Elovaara, Haarla: Sähköverkot 1 & 2 (Gaudeamus)
- Opintomonisteet (jaetaan pdf-muodossa opiskelijoille)
- Olavi Mäkinen: Sähkölaitokset (luvut 9-12, 15-17)
- Vesa Verkkonen: Sähkökojeet - muuntajat (osittain luvut 3 ja 4 sekä kaavakokoelma)
- Opettajan toimittama esitysmateriaali (jaetaan pptx-muodossa opiskelijoille)

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät:

Luennot 28 h, laboratorioharjoitukset 16 h

Sähkölaitostekniikkaan liittyvien laitteiden ominaisuudet ja valintaperiaatteet opetellaan luentotunneilla.

Osaamista syvennetään harjoituksilla sekä laboraatioilla, missä tiettyjen laitteiden ominaisuuksia mitataan ja tutkitaan käytännössä. Lisäksi mahdollisuuksien mukaan laitteiden sijoittumista ja toimintaa osana sähkösiirto- ja jakeluprosessia tutkitaan niiden oikeassa ympäristössä vieraillemalla 110/20 kV:n sähköasemalla.

Arviointikriteerit:

Arvosana 5: Opiskelija osaa luovasti soveltaa opintojakson asioita

Arvosana 3: Opiskelija osaa hyvin hyödyntää opintojakson asioita

Arvosana 1: Opiskelija osaa myöhempien opintojen ja työelämän kannalta välttämättömät opintojakson asiat

Arviointimenetelmät: Opintojakson arviointi perustuu tentistä, harjoitustehtävistä ja laboratoriotyöselostuksista saatujen arvosanojen painotettuun keskiarvoon.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

■ Sähkökoneet

Electric Machines

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATEC2170

Tyyppi: Pakollinen Vamk sähkötekniikka ja VY TkK-tutkinnon energia- ja informaatiotekniikan suunta

Laajuus: 5 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Vesa Verkkonen

Vastuuopettaja (VY) Timo Vekara

Opettajatiimi: Timo Vekara Vesa Verkkonen, Kari Jokinen

Opetuskieli: Suomi,

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 2-K

Osaamistavoitteet: Opiskelija perehtyy tärkeimpiin sähkökoneisiin sekä niiden toiminta- ja käyttöominaisuuksiin käyttäjän kannalta. Opiskelijalla on valmiudet laskea moottoreiden eri toiminta-arvoja eri käyttötilanteissa sijaiskytkentöjen avulla. Opiskelijalla on valmiudet moottorin mitoittamiseen jatkuvassa käytössä. Opiskelija oppii hyödyntämään mitoituksessa laitevalmistajilta saatavia taulukkoarvoja.

Opiskelijan työmäärä: Työmäärä yhteensä: 140 h, mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua: 70 h.

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: SATE1140 Piirianalyysi, osa 1 3 op ja SATE1150 Piirianalyysi, osa 2 2 op, (tai Tasavirtapiirit ja Vaihtovirtapiirit (VAMK)), SATEC1200 Virtapiirien laskentamenetelmät.

Sisältö: Magneettipiirit sähkökoneiden kannalta; tasasähkö-, epätahti- ja tahtikoneiden rakenne, käyttöominaisuudet, toiminta-arvot, toimintatilan määrittäminen erilaisissa tilanteissa; moottoreiden sijaiskytkennän määrittäminen ja toiminnan tarkastelu sijaiskytkentöjen avulla; moottorilta vaadittavan tehon määrittäminen erilaisissa käytöissä; moottorin suoritusarvoja ja rakennetta kuvaavat normien mukaiset merkinnät; moottorin mitoitus momentin riittävyyden, lämpenemän ja käynnistysajan mukaan jatkuvassa käytössä.

Opiskelumateriaali: Vesa Verkkonen: Sähkömoottorikäytöt opetusmonisteet, osa 1: Sähkökoneiden perusteita ja tasasähkökoneet 77 s, osa 2: Epätahtikoneet 105 s, osa 3: Tahtikoneet 62 s, osa 4: Moottorien valinta, 72 s.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot, kotitehtävät, pakolliset PC-harjoitukset ja laboratoriotyöt.

Arviointikriteerit:

5: osaa yhdistää opittuja asioita eri asiayhteyksissä

3: osaa oma-aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson asioita

1: osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson asioita

Arviointimenetelmät: Tentti, PC-harjoitusten hyväksyty suoritus, kotitehtävät sekä laboratoriotyöskentely

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

■ Sähkötekniikan erityiskysymyksiä II *Special Topics in Electrical Engineering II*

Koodi: SATE2090

Laajuus: 4-10 op

Ajankohta:

Edellytykset: -

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa tunnistaa, arvioida ja raportoida opintojakson sisällön sekä osaa tehdä siihen liittyviä vertailuja ja analyysyjä, perehtyä ajankohtaiseen sähkötekniikan menetelmään tai sovellukseen

Sisältö: sisällöltään muuttuva-aiheinen opintojakso, tuo esille eräitä ajankohtaisia sähkötekniikan menetelmiä ja sovelluksia, voidaan sisällyttää opintoihin useamman kerran eri sisältöisenä

Oppimateriaali ja kirjallisuus: luennoilla ilmoitettava kirjallisuus

Toteutustavat: erikseen ilmoitettavat luennot, luennoidaan intensiivisesti, vierailuluentoja

Suoritustavat: ilmoitetaan erikseen

Opetus- ja suorituskielet:

Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hyväksytty/hylätty

Vastuuhenkilö: Timo Vekara

Opettaja: vierailuluentoitsijoita

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: vierailijaluentoitsijoita, mikäli opintojakso järjestetään, niin siitä ilmoitetaan Lukkarin lisäksi erikseen sekä ”s-perus” -sähköpostilistalla että sähkötekniikan ilmoitustaululla

■ Sähköturvallisuustutkinto (S1) *Electrical Safety Examination*

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATEC2230

Tyyppi: Pakollinen (Vamk), vapaasti valittava (VY)

Laajuus: 2 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Esala, Tapani

Vastuuopettaja (VY): Kimmo Kauhaniemi

Opettajatiimi: Timo Männistö

Opetuskielet: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi:

Osaamistavoitteet: Opiskelija saavuttaa valmiudet osallistua TUKESin järjestämään valtakunnalliseen sähköturvallisuustutkintoon (S1). Tutkinto kuuluu yhtenä osana sähkötöiden johtajan pätevyysvaatimuksiin.

Opiskelijan työmäärä: Työmäärä yhteensä: 54 h

- mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua: 28 h

- mistä itsenäistä opiskelua: 26 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot:

Kaikki sähkönjakelun ja rakennussähköistyksen opintojaksot.

Sisältö: Kurssilla käsitellään laajasti sähkönjakelujärjestelmien suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvät standardit, ohjeet ja viranomaismääräykset.

Opiskelijalla on halutessaan mahdollisuus osallistua valtakunnalliseen sähköturvallisuustutkintoon. TUKES perii tutkintoon osallistumisesta n. 50 euron tutkintomaksun, jonka opiskelija joutuu maksamaan. Opiskelija voi kurssin läpäistyään saada TUKESin antaman S1-tutkintotodistuksen.

Opiskelumateriaali: TUKES-ohje S5-10 määrittelee vuosittain materiaalin.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Ohjattu tutustuminen aikaisempien tenttien tehtäviin. Harjoitusten avulla tapahtuva orientointi ja selviämistästrategian luonti tulevan valtakunnallisen tentin suorittamiseksi.

Arviointikriteerit:

1: osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

3: osaa oma-aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

5: osaa yhdistää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä eri asiayhteyksissä

Arviointimenetelmät: Tentti/valtakunnallinen sähköturvallisuustutkinto (S1).

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

■ Tehoelektronikka

Power Electronics

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATEC2200

Tyyppi: Pakollinen Vamk sähkötekniikka ja VY TkK-tutkinnon energia- ja informaatiotekniikan suunta

Laajuus: 5 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Kari Jokinen

Vastuuopettaja (VY): Timo Vekara

Opettajatiimi: Em.

Opetuskieli: suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi:

Osaamistavoitteet: Opiskelija saa perustiedot nykyaikaisten säädettävien sähkökäyttöjen suuntaajasovelluksista kuten taajuusmuuttajan verkkotasasuuntaajasta ja invertteristä. Opiskelija ymmärtää tehokomponenttien toimintaperiaatteet osana suuntaajakytkentää. Opiskelija perehtyy suuntaajien verkkovaikutuksiin, kuten virtayliaaltojen ja loistehon syntyyn. Opiskelija osaa mitoittaa suuntaajan erilaisiin kuormitustilanteisiin.

Opiskelijan työmäärä: 133 h

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot: Virtapiirien laskentamenetelmät, Muutosilmiöt, Taajuusanalyysi

Sisältö: Tehoelektronikassa käytettävien puolijohde-komponenttien toiminta. Tehoelektronikkakomponenttien tärkeimmät ominaisuudet, kuten jännitekestoisuus ja tehohäviöt. Verkkokommutoitujen tasa- ja vaihtosuuntaajien rakenteet ja toimintaperiaatteet. Pakkokommutoitujen suuntaajien kuten invertterien ja tasavirtakatkojen toiminta. Suuntaajien aiheuttamat virta- ja jänniteylyallot ja loisteho sekä niiden pienentämistavat. Suuntaajien kuormitettavuus lämpömallitarkastelulla. Laboratorio-osuudella perehtyminen tehoelektronikkalaitteiden toimintaan mittaus- ja testaus toimenpiteillä.

Opiskelumateriaali: Opetusmonisteet, laboratoriotyöohjeet, harjoitustyöohjeet

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Luennot, laboratorioharjoitukset

Arviointikriteerit: 5: osaa yhdistää opittuja asioita eri asiayhteyksissä

3: osaa oma-aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson asioita

1: osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson asioita

Arviointimenetelmät: Tentti, harjoitukset, laboraatiot.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

■ Teknologiaseminaari

Seminar on Technology

Rakennetyyppi: opintojakso

Koodi: SATE2210

Tyyppi: Pakollinen TkK-opiskelijoille EE-suunnassa

Laajuus: 2 op

Vastuuorganisaatio: VY

Vastuuopettaja (VY): Kimmo Kauhaniemi

Opettajatiimi: Sähkö- ja energiatekniikan opettajat

Opetuskieli: suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 3. lukuvuosi

Osaamistavoitteet: opiskelija osaa monipuolisesti ja itsenäisesti etsiä hakukoneilla oman alansa erityisesti tieteellisiä mutta myös kaupallisia lähteitä ja kritisoida niitä; osaa tuottaa eettisesti laadukasta suullista ja kirjallista materiaalia annettujen ohjeiden mukaisesti.

Opiskelijan työmäärä: 52 tuntia

Edeltävät opinnot / Suositellut valinnaiset opinnot:

Sisältö: Opiskelijan oman energia-alan aihepiiriin liittyvät tieteellisesti uusimmat ja ajankohtaiset kaupallisen hyödyntämisen näkymät. Tutustuminen oman teknologia-alan tieteelliseen tai muuhun ammatilliseen julkaisuun tai muuhun ammatilliseen kirjallisuuteen (referointi ja lähdekritiikki) sekä esittäminen sekä suullisesti että kirjallisesti annettujen ohjeiden mukaisesti.

Opiskelumateriaali: Suoritusohjeet Moodle-ympäristössä

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Opiskellaan omaan tahtiin ohjaajan ohjeiden mukaisesti. Suullinen esitys seminaaritalaisuudessa.

Arviointikriteerit: 5 opiskelija osaa yhdistää opittuja asioita uuteen asiayhteyteen ja suhtautua

lähteisiin kriittisesti

3 opiskelija osaa oma-aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson asioita

1 opiskelija osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson asioita

Arviointimenetelmät: Hyväksytysti suoritettu suullinen ja kirjallinen esitys.

■ Tietokoneavusteinen sähkösuunnittelu

Computer-aided engineering

Rakennetyyppi: Opintojakso

Koodi: SATEC2220

Tyyppi: Pakollinen Vamk sähkötekniikka, Valinnainen VY TkK-tutkinnon sähkö- ja energiatekniikan suunta

Laajuus: 2 op

Vastuuorganisaatio: Vamk

Vastuuopettaja (Vamk): Esala, Tapani

Vastuuopettaja (VY): Katja Sirviö

Opettajatiimi: Timo Männistö, Mikko Västi

Opetuskieli: Suomi

Opinnon toteutukset, suunniteltu opiskeluvuosi ja lukukausi: 2-K

Osaamistavoitteet: Opiskelija perehtyy tietokoneissa toimiviin teknisen - ja sähkötekniikan suunnittelun kaupallisiin CAD-järjestelmiin, niiden ominaisuuksiin ja käyttömahdollisuuksiin. Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa erilaisten yksinkertaisten rakennuksen sähköpiirustusten laatimiseen CAD-ohjelmilla.

Opiskelijan työmäärä: Työmäärä yhteensä: 54 h

- mistä työjärjestyksessä olevaa opiskelua: 28 h

- mistä itsenäistä opiskelua: 26 h

Edeltävät opinnot:

ISTA0304 Sähköalan piirustukset tai SATE1070 Tekninen piirtäminen

Sisältö: Harjoitustöitä tekemällä opitaan suunnittelemaan ja piirtämään rakennusten sähköpiirustuksia ja suorittamaan valaistusvoimakkuuslaskelmia tietokoneavusteisen laskentajärjestelmän avulla. Samalla perehdytään CAD-järjestelmien toimintoihin.

Opiskelumateriaali: St-kortisto, opettajan luoma materiaali Moodlessa.

Opetusmuoto / Opetusmenetelmät: Ohjattuja harjoituksia jatkuvan palautteen periaatteella CAD-opetustilassa.

Arviointikriteerit:

1: osaa ohjatusti hyödyntää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

3: osaa oma-aloitteisesti käyttää hyödyksi opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä

5: osaa yhdistää opintojakson oppisisällössä määriteltyjä menetelmiä eri asiayhteyksissä

Arviointimenetelmät: Koe ja harjoitustöiden arviointi.

Lisätieto: Vaasan yliopiston ja Vaasan ammattikorkeakoulun yhteistyökurssi.

Syventävät opinnot

■ Diplomityö

Master's Thesis

Koodi: SATE3990

Laajuus: 30 op

Ajankohta:

Edellytykset: sähkötekniikan syventävät opinnot

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija on oppinut johtamaan omaa diplomityöprojektiään, osaa etsiä itsenäisesti uutta tieteellistä tietoa valitsemansa diplomityön aihepiiristä, osaa luoda sen pohjalta oman näkemyksensä tutkimusongelmastaan ja osaa raportoida siitä sekä kirjallisesti että suullisesti annettujen ohjeiden mukaisesti

Sisältö:

Oppimateriaali ja kirjallisuus:

Toteutustavat: diplomityön laatiminen (SATE3990), diplomityöesitelmä (SATE3991 ja kypsyysnäyte (KNÄY300x)

Suoritustavat:

Opetus- ja suorituskielet: suomi

Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hylätty

Vastuuhenkilöt: Kimmo Kauhaniemi, Timo Vekara ja Erkki Antila

Opettajat: Kimmo Kauhaniemi, Timo Vekara ja Erkki Antila

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: ks. diplomityön laadintaohjeet, tiedekunnan kirjoitusohjeet ja sähkötekniikan kirjallisten töiden ohjeet, tarkemmat tiedot diplomityöseminaarista löytyvät kurssi-ilmoittautumisjärjestelmän kautta. diplomityöesityksistä ilmoitetaan myös sekä ”s-perus”-sähköpostilistalla että sähkötekniikan ilmoitustaululla, diplomityöt tarkistetaan 1.8.2014 lähtien Turnitin-plagiaatintunnistusjärjestelmällä

■ Smart Grid Communication

Älyverkkojen tietoliikenne

Code: SATE3130

Credits: 6 ECTS (6 op)

Prerequisites: none

Learning Outcomes: after completing this course successfully, the student will be able to identify main elements and functionalities of Smart Grids, and he has basic knowledge about the communication protocols applied in Smart Grids and the used automation systems, the student is familiar with the IEC 61850 standard and has basic skills to configure the communication between protection relays

Content: Smart Grids and their functionalities, communication protocols applied in power systems, cybersecurity consideration, IEC 61850 standard data models and communication,

Study Materials:

1. Lecture material at Moodle
2. Other material announced in lectures

Modes of Study: lectures 16 h, laboratory exercises 8 h and final examination

Languages: Language(s) of instruction: English, completion language(s): English

Grading: scale 1-5 or fail

Responsible Person: Kimmo Kauhaniemi

Teacher(s): Kimmo Kauhaniemi, Mike Mekkanen, visiting lecturers

Responsible Unit: Department of Electrical Engineering and Energy Technology

Additional Information: biannual course, will be arranged during academic year 2016-2017

■ Sähköjärjestelmien suojaus

Protection of Electric Systems

Koodi: SATE3010

Laajuus: 7 op

Ajankohta:

Edellytykset: Sähköverkot

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa kuvailla sähköjärjestelmän eri osien suojausperiaatteet, käytettävät suojalaitteet ja niiden toimintaperiaatteet, hän osaa määrittää suojauslaitteiden asennukset käytettäessä käänteisaikavirtareleitä tai distanssireleitä, lisäksi opiskelija osaa selittää keskeisimmät relesuojaustekniikkaan liittyvät termit

Sisältö: suojausperiaatteet ja niiden toimintaperiaatteet, erityyppisten kohteiden suojaus toteutustavat ja suunnitteluperiaatteet, numeeristen suojausperiaatteiden ohjelmointi, suojausperiaatteissa käytetyt algoritmit ja signaalinkäsittelyn menetelmät, sovellusten kehitys ja testaus

Oppimateriaali ja kirjallisuus:

Moodle-oppimisympäristössä oleva luentoaineisto ja muu luennoilla ilmoitettava kirjallisuus

Toteutustavat: luennot 24 h, laboratoriotyöt 12 h, vierailuluento

Suoritustavat: tentti (SATE3011 6 op) ja laboratoriotyöt (SATE3013 1 op)

Opetus- ja suorituskielet: suomi

Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hylätty

Vastuuhenkilö: Kimmo Kauhaniemi

Opettaja: Kimmo Kauhaniemi

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: järjestetään joka toinen vuosi, ei järjestetä lukuvuonna 2016–2017, laboratoriotyösuuteen erillinen ilmoittautuminen Weboodissa

■ Sähkön jakelu

Electric Power Distribution

Koodi: SATE3030

Laajuus: 5 op

Ajankohta:

Edellytykset: Sähköverkot

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa kuvailla erilaiset sähkönjakeluverkkojen kehittämisvaihtoehdot, niiden vaikutukset ja suunnittelussa huomioon otettavat seikat, ml. johtojen teknisen mitoituksen, hän osaa laskea säteittäisen verkon käyttövarmuutta kuvaavat tunnusluvut ja keskeytyskustannukset, opiskelija osaa käyttää annuiteetti- ja nykyarvomenetelmää verkostoinvestointien erilaisten kustannuserien laskentaan ja kannattavuuden arviointiin, hän osaa lisäksi selittää hajautetun sähköntuotannon vaikutukset verkon suunnitteluun ja käyttöön ja tuntee sähkönjakeluverkon käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksia koskevat säännökset sekä sähköverkkoihin ja -markkinoihin liittyvät liiketoiminnalliset mallit

Sisältö: sähköverkon suunnitteluperiaatteet, taloudellisten seikkojen huomioonottaminen, sähkönjakelun luotettavuuden arviointi, kuormitusten ennustaminen, tietokoneavusteinen verkkosuunnittelu, sähköverkkoliiketoiminta ja verkosto-ominaisuuden hallinta, sähköverkkoliiketoiminnan sääntely, sähkömarkkinat

Oppimateriaali ja kirjallisuus:

1. Lakervi E., Partanen J.: Sähkönjakelutekniikka Otatiето 609 Helsinki, 2008, 285 s
2. Lakervi E, Electricity distribution network design, 2. painos, Peter Peregrinus Ltd, England, 1995, 325 s
3. Moodle oppimisympäristössä oleva luentoaineisto
4. muu luennoilla ilmoitettava kirjallisuus

Toteutustavat: luennot 26 h, harjoitukset 8 h ja harjoitustyö, vierailuluento

Suoritustavat: tentti (SATE3031 5 op) ja harjoitustyö (SATE3032 10p)

Opetus- ja suorituskielet:

Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hylätty

Vastuuhenkilö: Kimmo Kauhaniemi

Opettaja: Henry Lågland

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: järjestetään joka toinen vuosi, järjestetään lukuvuonna 2016-2017

■ Sähkön tuotanto ja siirto

Power Generation and Transmission

Koodi: SATE3040

Laajuus: 6 op

Ajankohta:

Edellytykset: Energy Production ja Sähköverkot

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa määritellä siirtoverkon komponentit sekä niiden ominaisuudet, hän ymmärtää siirtoverkon suojauksen, jännitteen- ja taajuuden säädön periaatteet sekä stabiiliuteen vaikuttavat asiat, opiskelija osaa laskea siirtoverkkojen toimintaan ja hallintaan liittyviä tehtäviä, hän osaa tarkastella ja analysoida laskuharjoituksissa ja luennoilla opittuja asioita simuloimalla, hän ymmärtää tuulipuistojen liityntävaatimuksia sekä muita siirtoverkkojen tulevaisuuden haasteita siirtoverkon suojauksen sekä säätö- ja käyttöperiaatteiden näkökulmasta

Sisältö: sähkön tuotantotavat siirtoverkossa, keskeiset siirtoverkon komponentit, jännitteensäätö taajuuden säätö, kulmastabiilisuus, jännitestabiilisuus, siirtoverkon relesuojaus, tasasähkövoimansiirto, kantaverkon käyttötoiminta, tuulivoima siirtoverkossa, siirtoverkkojen tulevaisuuden näkymiä ja haasteita

Oppimateriaali ja kirjallisuus:

1. Mörsky J., Voimalaitosten yhteiskäytön tekniikka, Otatiето, no 549, ISBN 951-672-184-2, 1994, 300 s
2. Jarmo Elovaara & Liisa Haarla, Sähköverkot I, Otatiето, ISBN 978-951-672-360-3, 520 s
3. Jarmo Elovaara & Liisa Haarla, Sähköverkot II, Otatiето, ISBN 978-951-672-360-4, 550 s
4. luentoaineisto ja luennoilla ilmoitettava kirjallisuus

Toteutustavat: luennot 24 h, laskuharjoitukset 12 h, simulointiharjoitukset 8 h ja harjoitustyö, vierailuluento

Suoritustavat: tentti (SATE3041 5 op) ja harjoitustyö (SATE3042 1 op)

Opetus- ja suorituskielet: suomi

Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hylätty

Vastuuhenkilö: Kimmo Kauhaniemi

Opettaja: Sampo Voima

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: järjestetään joka toinen vuosi, järjestetään lukuvuonna 2016-2017

■ Sähkötekniikan erikoistyö

Project Work in Electrical Engineering

Koodi: SATE3140

Laajuus: 4-10 op

Ajankohta:

Edellytykset: sähkötekniikan suunnan opintojaksot

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa etsiä itsenäisesti uutta tieteellistä tietoa, luoda ratkaisun annettuun sähkötekniikan tehtävään ja raportoida siitä kirjallisesti, perehdyttää pienimuotoisen tehtävän avulla itsenäiseen projektityöskentelyyn

Sisältö: erikoistyö käsittää jonkin sähkötekniikan liiketoiminnan patentti-, tutkimus-, selvitys- tai suunnittelu-tehtävän, työstä tehdään kirjallinen suomen- tai englanninkielinen raportti, joka voi olla yrityksen aiheesta

Oppimateriaali ja kirjallisuus:

1. Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko, Sajavaara Paula: Tutki ja kirjoita, Kirjayhtymä, 7. p. 2001

2. Nykänen, O.: Toimivaa tekstiä: opas tekniikasta kirjoittaville, TEK, 2002

Toteutustavat: työnohjaus

Suoritustavat: kirjallinen raportti 20-50 s

Opetus- ja suorituskielet: suomi tai englanti

Arvostelu: asteikolla hyväksytty/hylätty

Vastuuhenkilöt: Kimmo Kauhaniemi, Timo Vekara ja Erkki Antila

Opettajat: Kimmo Kauhaniemi, Timo Vekara ja Erkki Antila

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: sähkötekniikan kirjallisten töiden ohjeet (Moodlessa kurssi SATEkirjalliset)

■ Sähkötekniikan erityiskysymyksiä III

Special Topics in Electrical Engineering III

Koodi: SATE3110

Laajuus: 4-10 op

Ajankohta:

Edellytykset:

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa tunnistaa, arvioida ja raportoida opintojakson sisällön sekä etsiä siihen liittyvää uusinta tieteellistä tietoa, perehtyä ajankohtaiseen sähkötekniikan menetelmään tai sovellukseen

Sisältö: sisällöltään muuttuva-aiheinen opintojakso, tuo esille eräitä ajankohtaisia sähkötekniikan menetelmiä ja sovelluksia, voidaan sisällyttää opintoihin useamman kerran eri sisältöisen

Oppimateriaali ja kirjallisuus: luennoilla ilmoitettava kirjallisuus

Toteutustavat: erikseen ilmoitettavat luennot, luennoidaan intensiivisesti, vierailuluentoja

Suoritustavat: ilmoitetaan erikseen

Opetus- ja suorituskielet:

Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hyväksytty/hylätty

Vastuuhenkilö: Timo Vekara

Opettaja: vierailuluennoitsijoita

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: vierailuluennoitsijoita, mikäli kurssi järjestetään, niin siitä ilmoitetaan Lukkarin lisäksi erikseen sekä "s-perus"-sähköpostilla, että sähkötekniikan ilmoitustaululla

■ Sähkötekniikan seminaari

Seminar on Electrical Engineering

Koodi: SATE3060

Laajuus: 4 op

Ajankohta:

Edellytykset: sähkötekniikan suunnan opintojaksot

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa etsiä itsenäisesti uutta tieteellistä tietoa, osaa tuottaa itsenäisesti kirjallisen ja suullisen esityksen sähkötekniikan osa-alueesta sekä arvioida toisen opiskelijan tekemää kirjallista työtä, perehdyttää pienimuotoisen tehtävän avulla itsenäiseen projektityöskentelyyn

Sisältö: seminaarityö käsittää jonkin sähkötekniikan alan tutkimus-, selvitys- tai suunnittelutehtävän, työstä tehdyn suullisen ja kirjallisen raportin

Oppimateriaali ja kirjallisuus:

1. Nykänen, O.: Toimivaa tekstiä: opas tekniikasta kirjoittaville, TEK, 2002

Toteutustavat: johdantoluento 2 h ja seminaarit

Suoritustavat: suullinen esitys, opponointi ja kirjallinen raportti 15-20 s

Opetus- ja suorituskielet: suomi

Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hylätty

Vastuuhenkilö: Kimmo Kauhaniemi, Timo Vekara ja Erkki Antila

Opettajat: Kimmo Kauhaniemi, Timo Vekara ja Erkki Antila

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: sähkötekniikan kirjallisten töiden ohjeet (Moodlessa kurssi SATEkirjalliset)

■ Taajuusmuuttajat

Frequency Converters

Koodi: SATE3080

Laajuus: 6 op

Ajankohta:

Edellytykset: Tehoelektroniikka

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa taajuusmuuttajien typologiat ja toimintaperiaatteet, hän osaa laskea taajuusmuuttajiin liittyviä laskuja, hän osaa antaa taajuusmuuttajalle (skalaari-, vektori- tai DTC-ohjatuille) parametrit ja käyttää taajuusmuuttajia kuormitettuna oppilaitoksen laboratoriossa, opintojaksonsuoritettuaan opiskelija osaa auttavasti mallintaa taajuusmuuttajan Ansoft Simplorer -simulointityökaluympäristön avulla sekä tulkita sen antamia tuloksia, harjoitustyössä opiskelija laatii kaupallisen vertailun taajuusmuuttajista

Sisältö: taajuusmuuttajien rakenne ja toimintaperiaate

Oppimateriaali ja kirjallisuus:

1. Mohan N., Undeland T., Robbins W., Power Electronics: Converters, Applications and Design, John Wiley & Sons, 2. tai 3. painos, 650 s., (soveltuvin osin)

2. Niiranen J., Sähkömoottorin digitaalinen ohjaus, 1999 (soveltuvin osin)

3. muu luennoilla ilmoitettu materiaali

Toteutustavat: luennot 24 h, laboratoriotyöt 16 h, harjoitustyö

Suoritustavat: tentti (SATE3081 4 op), harjoitustyö (SATE3082 1 op) ja laboratoriotyöt (SATE3083 1 op)

Opetus- ja suorituskielet: suomi

Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hylätty

Vastuuhenkilö: Timo Vekara

Opettaja:

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: järjestetään joka toinen vuosilaborioryösuuteen erillinen ilmoittautuminen Weboodissa

■ Uusiutuvat energialähteet

Renewables

Koodi: SATE3090

Laajuus: 6 op

Ajankohta:

Edellytykset: Sähköenergiajärjestelmien perusteet ja Energy Production

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa uusiutuvien energialähteiden potentiaalın, keskeiset piirteet, teknologiat ja näkymät, hän osaa luetella keskeiset tietolähteet ja alan toimijat, hän osaa etsiä itsenäisesti uusinta tieteellistä tietoa uusiutuvista energialähteistä ja raportoida siitä sekä suullisesti että kirjallisesti

Sisältö: aurinko-, tuuli- ja bioenergian ominaisuudet, tuulivoimalan liityntä sähköverkkoon, autonomiset energiajärjestelmät, energiamuotojen vertailu huomioiden tekniset, taloudelliset ja ympäristötekijät

Oppimateriaali ja kirjallisuus:

1. Patel M. R. Wind and Solar Power Systems, 2005, soveltuvin osin
  2. Manwell J. F. Wind Energy explained: Theory, Design and Application (soveltuvin osin)
  3. muu luennoilla ilmoitettava kirjallisuus
- Toteutustavat:** luennot 24 h, vierailuluento
Suoritustavat: seminaarityö tai tentti (SATE3091 5 op) sekä harjoitustyö (SATE3092 1 op)
Opetus- ja suorituskielet: suomi
Arvostelu: asteikolla 1-5 tai hylätty
Vastuuhenkilö: Timo Vekara
Opettaja: Timo Vekara
Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö
Lisätietoja: järjestetään joka toinen vuosi

Työharjoittelu

■ Työharjoittelu

Practical Training

Huom. tekniikan kandidaatin tutkinnon opiskelijoille

Koodi: TECH2940

Laajuus: 1-10 op

Ajankohta:

Edellytykset:

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa hahmottaa tyypillisiä työtehtäviä, kuvata ammattialansa fyysisen ja sosiaalisen toimintaympäristön sekä osaa tunnistaa ammattialansa perinteitä, kieltä, ongelmia ja niiden ratkaisuja

Sisältö: työharjoittelussa tarkoituksena on perehtyä työympäristöön ja työhön opintosuunnan alalla työskentelemällä yrityksessä tai julkisessa organisaatiossa, harjoittelun päätyttyä laaditaan kirjallinen raportti, jonka liitteinä ovat työtodistusten kopiot,

Oppimateriaali ja kirjallisuus: -

Toteutustavat: työharjoittelu yrityksessä tai organisaatiossa

Suoritustavat: työharjoittelu ja kirjallinen raportti, jonka liitteinä työtodistusten kopiot (ohjeet raporttiin työharjoitteluohjeissa)

Opetus- ja suorituskielet: suomi tai englanti

Arvostelu: suoritusmerkintä (hyväksytty/hylätty)

Vastuuhenkilö:

Opettaja:

Vastuuorganisaatio: Tieto- ja tietoliikennetekniikan yksikkö, Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: työharjoitteluohjeet ovat yliopiston verkkosivulla, tarkista työharjoittelun määrän rajoitteet oman tutkintosi työharjoitteluohjeista

■ Työharjoittelu

Practical Training

Huom. DI-tutkinnon opiskelijoille

Koodi: SATE3950

Laajuus: 1-10 op

Ajankohta:

Edellytykset:

Osaamistavoitteet: opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa tulla itsenäisesti toimeen työelämässä, tehdä erikseen sovittua sähkötekniikan ammattialaan liittyvää ansiotyötä ja raportoida siitä, työharjoittelun tarkoituksena on perehtyä työympäristöön ja ammattialan työtehtäviin yrityksessä tai muussa organisaatiossa

Sisältö:

Oppimateriaali ja kirjallisuus: -

Toteutustavat: työharjoittelu/työskentely yrityksessä tai organisaatiossa

Suoritustavat: työharjoittelu ja raportti

Opetus- ja suorituskielet: suomi

Arvostelu: suoritusmerkintä (hyväksytty/hylätty)

Vastuuhenkilö: Timo Vekara

Opettaja: Timo Vekara

Vastuuorganisaatio: Sähkö- ja energiatekniikan yksikkö

Lisätietoja: ks. työharjoitteluohjeet, yliopiston verkkosivulla, työharjoittelua voi sisällyttää TkK ja DI tutkintoihin rajoitetusti, opiskelija laskee raporttiin hakemansa opintopistemäärän